

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 900
Letna naročnina L. 1.800
Letna inozemstvo L. 2.800
Poštno čekovni račun: šte. 24/12410

Leto XV. - Štev. 32 (754)

Gorica - četrtek 8. avgusta 1963 - Trst

Posamezna številka L. 40

Mednarodno popuščanje in komunizem

Vatikanski list »L'Osservatore della Domenica« je v zvezi z dosegom pogodbe o atomskem premirju med tremi velesilami objavil svoj komentar, v katerem pozdravlja moskovski sporazum, obenem pa opozarja katoličane, naj bodo še naprej budni pred komunizmom kot ideologijo. Isto opozorilo je iznesel tudi vatikanski radio.

»Očitno je, da se je na strani moskovske vlade nekaj spremenilo. Toda treba se je vprašati,« se sprašuje vatikanski tednik, »če se je spremenil tudi komunizem in postal bolj humanitaran. Ne sme se pozabiti, da predstavlja »koeksistenca« za Hruščeva le sredstvo, ki naj ga po najkrajši in najbolj zanesljivi poti privede do končne zmage nad vsem svetom. Zaradi tega to ne pomeni še, da se je odpovedal svojim osvajalnim načrtom. Trenutni cilj je, doseči taktične in strateške uspehe na kratek rok povsod tam, kjer je to mogoče. Zelo verjetno ima Italija znaten delež v teh načrtih.«

»Zadovoljni sprejem moskovskega sporazuma v preteklih dneh,« nadaljuje list, »nam vsem nalaga, da jasno razlikujemo prizadevanja za popuščanje mednarodne napetosti od komunistične ideologije. Treba je pozdraviti vsa prizadevanja, da se razjasni mednarodno obzorje. To pa ne pomeni, da je treba zadržanje napram komunizmu spremeniti, kajti ta še vedno ogroža svobodo vseh danes kot včeraj in morda še bolj preži nanjo kot včeraj. Kajti jasno je, da marksizem-leninizem ni samo sociološko-politični sistem, ampak je predvsem pojmovanje sveta, vera, ki teži k temu, da bi odpravila vse druge in podvrgla človeka svojemu popolnemu gospodstvu.«

»L'Osservatore della Domenica« svoja izvajanja zaključuje, »da je treba v tej uri bolj kot kdajkoli prej bedeti in biti čuječi.«

KOMUNIZEM IN KRŠČANSTVO

Tudi vatikanski radio je v eni svojih oddaj dne 1. avgusta spomnil na bistvo in cilje komunizma, ki so povsem nezdružljivi s krščanstvom.

»Marksizem in njegov politični proizvod komunizem sta tako za krščanstvo kot za vse svobodno in zavedno človeštvo nesprejemljiva. Ne razvoj časa in ne zemljepisni ter narodni razlogi ne morejo opravičevati komunizma, da bi ga priporočili svobodnim ljudstvom, kaj šele katoličanom. Dolžnost je pospeševati in dajati pobude za mir med narodi. Toda prav tako je neodložljiva dolžnost, biti stalno budni in čuječi pred pronicanjem marksistične ideologije. Ni namreč nobenega zgodovinskega razloga, da bi zaradi trenutnega mednarodnega položaja opravičevali popuščanje ali spravljivo zadržanje napram marksizmu in komunizmu.«

Potem ko opozarja, kako se komunizem danes hoče kazati na zunaj zelo človečanskega, razloži njegovo bistvo, ki je nasprotje krščanstva, zanikanje svobode, resnice, pravice in miru. Nato nadaljuje: »Prilicne pravne poteze, ki jih komunizmu narekuje stvarnost, ne spremenijo še bistva njegove ideologije. Zaradi tega zadržanje svobodnih ljudi in predvsem katoličanov mora ostati nespremenjeno. Napram komunistični ideologiji moramo biti nepopustljivi, in to čimbolj prefinjena in dvoumna je komunistična taktika pronicanja.«

Glede sodelovanja med katoličani in marksisti pravi: »V okviru naravnega prava — je rečeno v encikliki »Pacem in terris« — je nešteto področij, na katerih katoličani lahko delajo skupaj z ljudmi, ki nimajo luči vere. V takih slučajih naj naši sinovi budno pazijo, da so vedno dosledni s samimi seboj ter naj nikdar ne sklepajo kompromisov v versko-moralnih vprašanjih.«

PO PODPISU ATOMSKEGA PREMIRJA

Trojni sporazum o prepovedi atomskih poskusov v atmosferi, vesolju in pod vodo med ZDA, Sovjetsko zvezo in Veliko Britanijo, ki so ga 25. julija dosegli v Moskvi ter v ponedeljek slovesno podpisali zunanji ministri vseh treh prizadetih držav, je prevažen dogodek v povojnem mednarodnem življenju, da ne bi ostal brez odmevov v svetu.

Listi in tiskovne agencije stalno poročajo o odzivih raznih držav in osebnosti do omenjenega sporazuma, o katerem so se tri velesile pogajale dobrih pet let, a nikdar niso mogle priti do njega. Še na pogajanjih v Ženevi pred meseci se je zataknilo pri problemu mednarodnega nadzorstva. Ze se je zdelo, da bo trmasto sovjetsko odklanjanje mednarodnega nadzorstva tudi tokrat preprečilo doseg pametnega kompromisa. Toda diplomati so skrbno proučili mednarodni položaj in uvideli, da je sedaj najbolj ugoden trenutek za doseg takega sporazuma. Zaradi tega so se v drugi polovici julija sestali v Moskvi samo predstavniki treh atomskih velesil in izdelali pogodbo o prepovedi vseh tistih nuklearnih poskusov, za katere ni potrebno nadzorstvo na kraju samem. To so vsi poskusi, razen onih pod zemljo, katerih ni še moči s tehničnimi instrumenti, ki jih imajo danes na razpolago, povsem natančno razlikovati od zemeljskih potresov.

Kako pozitiven odmev je imel v svetu moskovski sporazum, je razvidno iz dejstva, da se je do slej že 93 držav od 114 pozitivno izreklo o njem ter jih lepo število (32) že izrazilo željo, da čimprej pristopijo k njemu. Nekatere se niso še dokončno izjasnile. Proti sporazumu so se nedvoumno izrekle le tri države, in sicer: rdeča Kitajska, Albanija in Francija.

ODMEVI V PEKINGU

Čeprav se je Francija znašla v tej neprijetni družini, vendar je ne moremo samo zaradi tega staviti v isti koš kot Kitajce in Albance. Ti slednji so namreč proti moskovskemu sporazumu iz načelno-ideoloških razlogov, medtem ko gre pri Franciji za čisto prestižne razloge. Kitajski komunisti odklanjajo sporazum o atomskem premirju, ker si nočejo vzeti rok v uporabi tega orožja v morebitni vojni, katero baje celo želijo. Zaradi tega se je med Sovjeti in Kitajci vnela ostra polemika, kakršne še ni bilo med obema državama. Pekinška vlada je obtožila Sovjetsko zvezo, da je podpisala z imperialisti pogodbo, katere namen je utrditi jedrski monopol treh držav, in da pomeni sovjetska udeležba pri tej pogodbi kapitulacijo pred ameriškim imperikalizmom.

Na te obtožbe je sovjetska vlada odgovorila nenavadno ostro, ko od svoje strani obtožuje Kitajce, da sejejo razdor v socialističnem taboru in da nasprotujejo zmanjšanju mednarodne napetosti. »Nihče ni pripravljen,« je rečeno v sovjetskem odgovoru, »zgoriti v ognju jedrske vojne samo zato, da bo zadovoljil kitajske voditelje. Če si želijo vojne, naj jo vodijo pri njih. Mi pa želimo mir.«

To je prvič, da sovjetski uradni tisk odkrito obtožuje kitajske voditelje, da vodijo šovinistično ter frakcionistično politiko, h kateri hočejo pritegniti še druge socialistične države.

Spričo tega sovjetsko-kitajskega spora se velesile bojijo, da misli Peking sprožiti kakšne pusto-lovske akcije. Značilni so spopadi na Koreji med severnokorejskimi vojaki ter vojaki Združenih narodov, do katerih je prišlo prejšnje dni. Iz Indije pa prihajajo vznemirljiva poročila, da Kitajci zbira-jo čete ob indijski meji.

Vzporedno s tem podpirajo Kitajce razne komunistične sekcije, ki so se izrekle proti politični liniji Hruščeva. Na Zahodu so taki filokitajski komunisti v Belgiji in Italiji. Slednji pozivajo svoje pristase, naj se borijo proti sedanjemu vodstvu KPI in še posebej proti trojici Togliatti-Amendola-Nilde Jotti.

SLOVESEN PODPIS SPORAZUMA

V ponedeljek 5. avgusta popoldne so zunanji ministri ZDA, Sovjetske zveze in Vel. Britanije v dvorani carice Katarine v Kremeljski palači slovesno podpisali sporazum o delni prepovedi jedr-

skih poskusov. Slovesnosti, katero so oddajali tudi po svetovni televiziji, sta prisostvovala tudi Nikita Hruščev in generalni tajnik OZN U Thant.

Ameriški zunanji minister Dean Rusk ter britanski minister lord

Home sta ostala v Moskvi še dva dni po podpisu in nadaljevala razgovore o nenapadalni pogodbi med Atlantskim in Varšavskim paktom ter drugih ukrepov za nadaljnje zmanjšanje mednarodne napetosti.

5 let atomskih pogajanj

Pogajanja za sporazum o prekinitvi nuklearnih poskusov so trajala dobrih pet let in sicer od leta 1958 dalje. Najvažnejši dogodki v razvoju teh pogajanj so bili naslednji:

MARCA LETA 1958 je sovjetska vlada sporočila, da prekinja poskuse, in zatevala, da isto store tudi druge jedrske sile.

AVGUSTA LETA 1958 sta ZDA in Velika Britanija pristali na enoletni moratorij. OKTOBRA LETA 1958 se je začela prva konferenca predstavnikov SZ, ZDA in Velike Britanije o ustavitvi poskusov z jedrskim orožjem.

SEPTEMBRA LETA 1961 je Sovjetska zveza nepričakovano prekinila triletno premirje de facto z razstrelitvijo bombe jakosti sto megatonov.

NOVEMBRA 1961 so tudi ZDA obnovile poskuse.

MARCA 1962 so se v okviru razorožitvenega odbora OZN obnovila v Ženevi pogajanja o atomskih poskusih.

OD 15. DO 25. JULIJA 1963 so se trojni razgovori med ZDA, SZ in Veliko Britanijo nadaljevali v Moskvi, kjer so jih zaključili s parafiranjem formalnega sporazuma o prepovedi jedrskih poskusov v zraku, vesolju in pod vodo.

Politična dejavnost v Italiji

Vlada, parlamentarci in drugi politiki se te dni pripravljajo, da gredo na običajne avgustovske počitnice. Parlament je že pretekli teden odobril proračune raznih ministrstev in šel na počitnice. Spet se bo sestal šele 15. septembra.

SEGNI V BONNU

Predsednik republike Segni se je minuli teden mudil na uradnem obisku v Zahodni Nemčiji. Obisk ni imel nobenega izrazitega političnega namena, ampak je bil bolj vljudnostnega značaja. Predsednik Segni je namreč izrazil priložnostno posvetitve spominske kapele v zloglasnem koncentracijskem taborišču Dachau pri Münchenu na Bavarskem v počastitev več tisočim Italijanov, ki so izgubili življenje v nacističnih taboriščih.

ZASEDANJE

VSEDRŽAVNEGA SVETA K D

V soboto se je zaključilo zasedanje glavnega odbora KD, na katerem so razpravljali o bodoči politični usmeritvi večinske stranke. Zasedanje je bilo zelo živahno, ker so razne struje izrazile različna stališča do vlade levega centra. Posebno polemichen je bil govor poslanca Fanfanija, ki je kritiziral politično tajništvo, ter nastop poslanca Scelbe, ki se je izrekel proti naslonitvi na levo.

Vsaka struja je predložila svojo resolucijo. Končno je spretnosti tajnika Mora le uspelo zediniti vseh pet resolucij v eno. Glavni sklep, ki so ga sprejeli, je, da je treba v jeseni po kongresu socialistične stranke nadaljevati pogajanja s socialisti za sestavo vlade levega centra. — Besedo imajo sedaj Nennijevi socialisti.

RAZKOL V MSI

V Rimu so pretekli teden zborovali tudi misini. Po večkratnih odložitvah so sklicali vsedržavni kongres svoje stranke, da razčistijo vzroke, ki že nekaj časa razdvajajo stranko. Ta razdvojenost je prišla do izraza tudi na kongresu. Skupina opozicijske skupine, ki jo vodi poslanec Almirante, je med kongresom zapustila dvorano in ustanovila opozicijsko gibanje »Rinnovamento«. Udeležila se ni niti zaključne seje kongresa.

Razkol, do katerega je prišlo v vrstah MSI, je tako očiten. Ni še povsem jasno, če se bo Almirantejeva skupina dokončno odcepila od MSI in postala nova politična stranka. Vsekakor je to znamenje, da se novofašistično gibanje v Italiji polagoma, a nezadržno razkroja.

Spominska cerkev v Dachauu

Preteklo sredo so v zloglasnem taborišču v Dachauu blagoslovili in odprli spominsko cerkev, ki naj tudi bodočim rodovom priča o mučeništvu in smrtih žrtvah stotisočev. Napis na cerkvi dovolj zgovorno priča o trpljenju tistih, »ki niso bili deležni ne miru groba, ne tihe molitve ob njem«. Do svetišča pelje pot, ki se strmo vije med gozdovi in poljih in ki jo vsi imenujejo sveto pot. Ob poti je petnajst velikih 20 tonskih zvezd iz dragocene rude, ki predstavljajo križev pot. Večji del tega križevga pota so izdelali veronski umetniki. Tudi barvna okna v cerkvi, ki predstavljajo življenje sv. Frančiška, sv. Katarine Sijenske in škofa Zena, so tudi delo italijanskega umetnika Nicola Neonato iz Milana. Prav tako je delo italijanskega, pred kratkim umrlega kiparja Minerbija, poldrugi meter visok bronasti kip Matere božje »Kraljice miru« na glavnem oltarju. Za gradnjo svetišča so uporabili kamen in marmor iz Italije. Svetišče ima poseben privilegij: darove treh papežev. Papež Pij XII. je daroval umetniški zlat kelih, Janez XXIII. cerkvene paramente in papež Pavel VI., ki je še kot milanski nadškof predsedoval nabirki za to svetišče, marmor za glavni oltar. Predsednik Segni je svetišču daroval umetniško svetilko, ki ima za podnožje marmor izkopan v starem Rimu.

Kino v številkah

Letna izdaja Združenih Narodov posveča 688 strani statistikam narodov, običajev, vzgoje, zabave itd. Glede kina je razvidno, da je Japonska izdelala največje število dolgometražnih filmov (536), sledi Hong Kong (302), Združene države (254), Italija (213) in Francija (167). Sovjetska Zveza ima največje število kino dvoran (73.000), medtem ko imajo Združene države prvenstvo v številu filmskih gledavcev (več kot dve milijardi). V letu 1961 je bilo na svetu 396 milijonov radijskih in približno 115 milijonov televizijskih aparatov.

K izvoru spora

Spor med Kitajci in Rusi ni nova stvar, moramo precej nazaj s časom, da zasledimo začetek.

Mao Tse-tung je začel s svojo revolucijo leta 1948 proti volji Stalina in že tedaj so kitajski propagandisti zapisali, da je »Mao Tse-tungova linija« ne samo velik prispevek k svetovnemu komunizmu, marveč tudi vzorec za vse manj razvite države.

Vendar je bilo to nesoglasje trenutno potisnjeno vstran, prvič zato, ker so Kitajci v začetku potrebovali Ruse in ker je bilo v njihovem skupnem interesu pokazati se pred svetom enotne, poleg tega pa so Kitajci smatrali Stalinu kot genija in avtentičnega Leninevega dediča. Boj je bil le odložen za nedoločen čas, a prej ali slej je moral priti na dan.

Prišel je čas, ko so Kitajci smatrali za primerno, da pokažejo svojo moč in nastopijo samostojno, in to se je zgodilo po desetih letih komunističnega režima na Kitajskem, po Stalinovi smrti, potem ko so prišli v Rusiji na oblast novi ljudje, katerih linija je bila daleč od Lenineve in so gledali bolj na razcvit in utrditev Rusije kot pa na revolucijo, predvsem pa v času Hruščeva, ki je popravil po svoji mili volji Leninov nauk. To se je zgodilo leta 1958 z ustanovitvijo znanih komun na Kitajskem, iz katerih se je sam Hruščev norčeval.

Težko je reči, kdaj točno se je Mao Tse-tung odločil za odkrit boj. Prvi poskus je bil izveden ob priliki moskovske konference leta 1960, a je propadel. Od tedaj dalje smo prisostvovali velikemu prizadevanju Rusov in Kitajcev, da bi vsakdo prepričal druge komunistične partije o pravičnosti in pristnosti svojega gledanja.

Udarec je prišel v marcu t. l., ko je Kitajska do skrajnosti izrabila poraz Hruščeva v kubanski krizi. Da bi formalno preprečili razdor, so se obojestransko odločili za srečanje 5. julija v Moskvi.

Kako se je končalo to srečanje, je vsem dobro znano.

Tako smo sedaj pred javnim in formalnim razdorom: komunizem je razdvojen.

KRŠČANSKI NAUK

SRAMEŽLJIVOST IN ČISTOST

Sv. Perpetua je bila zaradi svoje krščanske vere obsojena na smrt. Vrgli so jo pred podivjane bike, ki so jo nabodli na rogove in jo vrgli po tleh. Ob padcu si je najprej popravila obleko, da je spet pokrila telo. Bolj je mislila na svojo žensko čast, kot pa na bolečine strašnega padca.

Telo človekovo je z vsemi udi ustvarjeno od Boga in je brez izjeme celo dobro. Tudi spolni udje so od Boga ustvarjeni in so po božji zamisli dobri. Sramežljivost nam pa veleva, da jih pokrivalo, jih brez potrebe ne razgaljamo. Kdor tako ravna je *sramežljiv*, kdor ravna nasprotno, je *nesramežljiv*. — Vse, kar je potrebno, da svoje telo ohranimo snažno in zdravo, je po božji volji. Zato je tudi dovoljeno umivati se, kopati se, a v spodnji kopalni obleki. — Če slučajno vidim razgaljenega človeka, pogledam proč in s tem pokažem, da sem sramežljiv.

Sramežljivost varuje one moči, ki jih ima človek v sebi za rast in množitev človeškega rodu. Bog hoče, da te sile spoštujemo in jih ne zlorabljam. V času mladostnega dozorevanja se v odrasčajoči mladini zbudijo spolni nagoni, ki zahtevajo včasih trdega osebnega samopremagovanja, da jih ukroti. Kristjani imamo poleg molitve svete zakramente, v katerih prejemamo dovolj moči, da te nagone zmagamo.

Z nečistostjo greši, kdor brez potrebe kaj nečistega premišluje, se pogovarja, poželi ali stori. Še hujše greši, ako v take grehe zapeljuje še druge. Ta greh pa se imenuje *pohujšanje*.

Čistost je odlična vrednota. Človeku daje posebno dostojanstvo in lepoto. Čisti ljudje so ljubljenci božji. Zanje posebno veljavo besede: »Blagor čistim v srcu, zakaj ti bodo Boga gledali.« (Mat 5, 8). Sveti Pavel pravi: »Ne veste, da je vaše telo tempelj Svetega Duha, ki je v vas?« (I Kor 6, 19).

Nečistost je velika nesreča. Skruni telo, ki je tempelj Sv. Duha, vodi v premnoge druge pregrehe, predvsem v nepokorščino do staršev, in ima polno nesreč za svoje spremstvo: revščino, bolezen, sramoto, obup in dostikrat nespokorjeno smrt, ker se je tega greha silno težko odvaditi, če je enkrat dobil takega slabica v oblast.

Da ohranimo čistost, moramo biti predvsem sramežljivi. Sramežljivost je obrambni zid čistosti. Paziti moramo na svoje oči, ušesa, svojo domišljijo. Marljivo delo, naravno zdravo življenje in veselo srce nas obvaruje mnogih nevarnosti. Zlasti pa moramo goreče moliti, redno hoditi k spovedi in pogosto k sv. obhajilu. — Vsega se moramo ogibati, kar vodi v nečistost: nespodobne slike, pohujšljivi filmi, zabave v slabi družbi, nespodobna obleka, brezdelje in mehkužnost. — Skušnjave moramo takoj odpoditi s pobožnimi zdihljaji Jezusu in Mariji za pomoč. Pa tudi s tem, da se s čimer koli zaposlimo in raztresemo. — Brez boja ni zmage.

Iz življenja Cerkve

Železničarji v Lurdu

Dne 11. julija so prišli na romanje v Lurd železničarji. Med njimi je bilo 2 tisoč francoskih (med temi 200 bolnikov), 170 nemških in 100 belgijskih. Romanje železničarjev se vrši vsako drugo leto.

Cirilmetodijska slava v Kanadi

L'Osservatore Romano poroča o slavnostnem praznovanju tisočstoletnice svetih bratov Cirila in Metoda, ki so bile v Torontu v Kanadi ob koncu meseca junija. Praznovanja seje udeležilo 15 škofov. Slavnostni govornik p. Martin je opozoril poslušavce na delo slovanskih priseljencev v Kanadi, ki so v veliki meri pripomogli k razvoju dežele. Slavnosti se je udeležil tudi beograjski pomožni nadškof Bukatko, ki je imel slovesno pontifikalno mašo v slovansko-bizantinskem obredu. Televizija in kanadski radio sta se ob tej priliki s posebno pozornostjo spomnila vseh državljanov iz slovanskih dežel in njihove stare kulture ter pripadnosti krščanstvu.

400-letnica jezuitov v Avstriji

V juniju so jezuiti praznovali 400-letnico avstrijske jezuitske province, kateri pripada 400 patrov, med njimi so tudi nekateri Slovenci. Od te province so odvisne tudi nekatere misijonske postojanke v Tajlandiji, Indoneziji, na Formozi in na Filipinih. V misijonih deluje 40 patrov. Avstrijska jezuitska provinca vodi teološko fakulteto na univerzi v Innsbrucku, kjer poučujejo profesorji iz dvajset različnih držav.

Krščanstvo v Tanganjiki

Mlada afriška država Tanganjika, ki ima svojega kardinala, šteje deset milijonov prebivalcev. Od teh je katoličanov 1 milijon in 600 tisoč, ki so skoraj vsi domačini. Na krst se pripravljajo 200 tisoč katehumenov, na mašniško posvečenje pa 231 bogoslovcev. V malih semeniščih je 2226 fantov. Država ima 1183 duhovnikov, od katerih so 303 domačini.

Odbor za evropske izseljenske probleme

V Friburgu v Švici se je sestel katoliški odbor za evropske izseljenske probleme. Razpravljali so o strokovni izobrazbi izse-

ljencev in o potrebnih informacijah, ki naj jih bodo deležni izseljenci, da si morajo najti primerno zaposlitev in se vključijo v tuje razmere. Odbor je predvsem obžaloval, da se mnogi listi sploh nič ne zanimajo za izseljenske probleme in težave.

Zaključek socialnega tedna v Franciji

V Caenu v Franciji so v nedeljo zaključili 50. zasedanje francoskih socialnih tednov. Razprave so bile posvečene študiju raznih problemov v zvezi z modernim pojmovanjem demokracije. Prihodnje zasedanje bo leta 1964 v Lionu, kjer bodo tudi praznovali 60-letnico, kar so v Franciji začeli s tem sistematičnim študijem krščanske sociologije.

SOS - tablica

Iz Avstrije poročajo, da ima vedno več avtomobilov posebno tablico z besedo SOS in s prošnjo: Pokličite duhovnika! S to tablico hočejo avtomobilisti opozoriti varnostne organe ali druge slučajnostne pomočnike, naj v primeru resne avtomobilske nesreče pokličejo duhovnika za versko pomoč. Avstrijsko notranje ministrstvo je izdalo odredbo, naj varnostni organi res pokličejo duhovnika, kadar je na avtomobilu omenjena tablica, ki so jo vpeleljale razne evropske katoliške organizacije.

Novi samostani

V Nemčiji bodo v kratkem postavili dva samostana za karmeličanske redovnice, ki živijo v strogi klavzuri. Prvi samostan bo v Konnesreuthu, drugi pa v Dachauu, kjer je bilo zloglasno koncentracijsko taborišče. Ta samostan je želel sedaj že pokojni munchenski nadškof kardinal Faulhaber, a s delom je mogel začeti šele pomožni škof Neuhäusler, ki je bil sam jetnik v Dachauu. Redovnice v tem novem samostanu naj bi molile in delale v spravo za vse zločine, ki so se dogodili v taborišču, kjer je v roku 12 let živelo 200 tisoč ljudi iz 38 držav. V tem času je v taborišču umrlo 30 tisoč ljudi, med njimi 1034 duhovnikov.

Izpolnilo se mu je, kar je želel

Sredi maja 1941. leta sva z župnikom Matevžem Tavčarjem dobila od nemških oblasti ukaz, naj v 24 urah zapustiva svojo župnijo, Poljane nad Skofjo Loko. Da bi izgon lažje prenesla, so nama nemške oblasti razodele, da so dobili isti ukaz vsi duhovniki v Poljanski dolini in po celi Gorenjski, da torej v nekaj dneh ne bo več nobenega slovenskega duhovnika na Gorenjskem. Strogo so nama prepovedali o tem govoriti ljudem in so nama grozili z zaporom, če bo kak župljan prišel k njim prosit za naju, da bi ne bila izgnana.

Le najbolj zaupnim sva povedala, kaj se bo skoraj zgodilo. Dala sva nekaj navodil, kako naj skrbe za cerkev in versko življenje v župniji, ko ne bo več duhovnikov med njimi. Bridko jih je zadelo in kar verjeti niso mogli najinim besedam, češ morda pa gospoda s tem le opravičujeta svoj strahopetni beg. Ko so pa zapazili, da sva od nemške policije vedno bolj nadzorovana, so le verjeli.

Našla sva še ugoden trenutek, da sva na večer skočila na dom k bolniku, ki je bil težko bolan. Ime moža sem pozabil, njegova postava mi je pa pred očmi, kot da ga vidim. Bil je že čez 60 let star mož, vdovec, najboljši župljan v poljanski župniji. Ko je bil še zdrav, je bil vedno prvi v cerkvi in skoraj vsak dan pri sv. obhajilu. Duhovnike je zelo spoštoval in srčno ljubil. Zato se je tudi to pot silno razveselil, ko sva ga obiskala. Kmalu je zapazil, da mu nekaj skrivava in da sva v zadregi. Treba mu je bilo povedati. Previdno sva začela. Novica ga je silno presenetila. Še danes ga vidim, kako naju je prijel za roko, se razjokal in v joku izjecljal:

»Več let po vrsti sem opravljal zadostilno pobožnost 'devetih prvih petkov' v čast presv. Srcu Jezusovemu, da bi mi Jezus naklonil milost srečne smrti s svetopopotnico za zadnjo uro, kakor je obljubil vsem tistim, ki bodo 9 prvih petkov po vrsti prejeli zadostilno sv. obhajilo. No, sedaj se pa zdi, da bom moral umreti brez duhovnika, brez spovedi in brez sv. popotnice, čeprav sem celo življenje tako goreče prosil Jezusovo Srce, da bi umrl ob duhovniku, pokrepan z zakramenti za umirajočega.«

Po celem telesu je drgetal. Strašen notranji boj se mu je odražal tudi na obrazu. Vendar je zmagal. Ni mu prišla žal beseda zoper Nemce iz ust, tudi nad Jezusovo obljubo ni resno dvomil. Je stiskal nama je roko in njegove oči so tako milo gledale v naju in prosile: »Nikar me ne zapustita, ostanita tukaj!«

Gospod župnik je živo pogledal možu v oči in mu počasi, pa prepričljivo dejal:

»Zaupajte! Jezusovo Srce bo obljubo izpolnilo in vam bo ob smrtni uri poslalo duhovnika, čeprav nocoj ne vem ne jaz, ne vi, kako se bo to zgodilo. Toda zgodilo se bo, če boste neomajno zaupali v Jezusovo obljubo.«

Tudi jaz sem ga tolažil z istimi besedami in mož se je pomiril. Opravičil je še sv. spoved in prejel župnikov blagoslov. Dolgo nama je stiskal roko v slovo in se kar ni mogel ločiti od naju.

Naslednje jutro še pred sončnim vzhodom sva na tistem odšla iz Poljan. K slovesu je prišlo le nekaj vernikov, ker večina ni vedela za najin izgon.

Ko je voznik zamahnil z bičem po kolu na klanec nad cerkvijo, je sonce izza Blegoš vrglo prve žarke po dolini. Ozeleneli bukov gozd je lahno pošumeval ob cesti; pod njo pa je tiho žuborela Poljanščica. Poljane so se nama zazdele lepe kot še nikdar. Gospod župnik je stegnil roko in župnijo še enkrat blagoslovil. Jaz sem se pa oziral na hišo pod hribom, v kateri je bolnik neotolažljivo žaloval za svojim dušnim pastirjem. To je bila moja prva nasilna ločitev od duš, ki sem jih z vsem srcem ljubil, zato je bila tudi najbolj boleča; pozneje se je srce na take ločitve malo bolj privadilo.

Z župnikom sva se po izgonu iz Gorenjske naselila na Dolenjskem, on na Krki, jaz na Muljavi. Tako sva bila blizu skupaj. Prišel je mesec junij in škof Rožman, ki je tedaj birmoval po župnijah žužemberške dekanije, naju je povabil, da sva ga spremljala od župnije do župnije. Tako sva se malo raztresla in manj mislila na ovce, ki so ostale v Poljanah brez pastirja.

Ko je škof v neki pridigi omenil, kako je Jezusovo Srce na prav izreden način naklonilo nekemu Slovencu na Koroškem milost srečne zadnje ure, ker je zvesto opravljal pobožnost 9 prvih petkov, sem se spet živo spomnil na bolnega moža, ki sva ga z župnikom zapustila v Poljanah. Kar

vleklo me je, da bi šel na skrivnem nazaj v Poljane!

Toda ko se z župnikom vrneva v birmovanj domov, naju čaka zanimivo pismo iz Poljan. Pismo je sporočalo, kako je tisti bolni mož žaloval za nama, vidno pešal in ves junij prosil Jezusa, naj mu ob smrtni uri pošlje duhovnika. Proti koncu meseca se je pojavil ob hišah izven Poljan mož z brado. Bil je slovenski duhovnik. Na dan izгона se je skrtil in je ostal nekaj časa skrit; nato je pa začel na skrivaj dušnopastirsko delovati. Kamor je prišel, je najprej vprašal po bolnikih. Tako tudi v Poljanah. Povedo mu, da je v hiši pod hribom mož, ki že cel dan vzdihuje in prosi Jezusovo Srce, naj mu pošlje duhovnika. Duhovnik stopi v hišo in najde moža še pri polni zavesti. Spove ga, mu podeli sv. maziljenje in sv. popotnico ter papežev blagoslov s popolnim odpustom za zadnjo uro. Še tisto noč je bolnik ves umirjen umrl.

Pismo je župnika in mene ganilo. Župnik ga je še enkrat prebral in dejal:

»Kako čudovito je Jezusovo Srce dobremu možu in gorečemu častivcu Srca Jezusovega svojo obljubo izpolnilo! O, da bi vsi Slovenci spoznali neizrekljivo vrednost pobožnosti do presv. Srca Jezusovega z zadostilnimi sv. obhajili ob prvih petkih v mesecu!«

Jaz pa sem v srcu blagorajal moža: »Blagor ti, ker si veroval, zakaj izpolnilo se ti je, kar ti je napovedal Gospod.«

Janez Kopač, C. M.
(Natis Naša luč, 1963 št. 6)

*

POMNI: 1. Obljuba devetih prvih petkov ni razodeta v sv. pismu, ne v apostolskem ustnem izročilu, ni od Cerkve proglašena kot dogma, kot razodeta verska resnica, ki je obvezna za vse.

Jezusova obljuba o devetih prvih petkih je privatno razodetje sv. Mariji Marjeti Alakok meseca maja 1688.

Privatnemu razodetju gre le človeška vera. Kdor ima pomisleke in je ne sprejme, ne greši proti veri.

2. Če privatno razodetje Cerkve sprejme, smo ga dolžni sprejeti tudi mi, pa iz pokorščine. Kdor ga ne sprejme, ne greši proti veri, pač pa v kolikor je nepokoren. Cerkve ima pač večjo možnost ugotovitve in večje varstvo Sv. Duha kot posameznik. Ko Cerkve sprejme privatno razodetje, dotično razodetje ne postane dogma.

3. Cerkve sprejme privatno razodetje: negativno, če in ko dotično osebo, ki je prejela tako razodetje, proglasi za svetnika.

Pozitivno pa sprejme privatno razodetje, ko to razodetje širi.

Obljubo 9. prvih petkov je Cerkve sprejela negativno, ko je proglasila Marijo Marjeto Alakok za svetnico. Pozitivno ga je sprejela, ko ga je začela širiti in ga oznanja do današnjih dni in ga skuša uveljaviti.

Svete pesmi in molitve

Slučajno mi je prišel v roke škofijski molitvenik za vernike krške škofije »Svete pesmi in molitve«, ki ga je l. 1963 izdal Dušnopastirski urad v Celovcu, tiskala pa Mohorjeva tiskarna. Izdaja je prav lepa in okusno vezana. Vse to kaže na velik napredek v tiskarskem delu Mohorjeve tiskarne. Molitvenik je bil potreben in verno ljudstvo ga je z veseljem sprejelo, ker se zaveda, da bo živel, dokler bosta v cerkvah skupna molitve in pesem.

V prvem delu prinaša molitvenik že dobro znane in za skupno petje pri sveti daritvi in raznih pobožnostih v teku cerkvene leta in krščanskega življenja posebno primerne pesmi.

V drugem delu so zbrane molitve in navodila za posvečenje dneva, tedna, meseca, za posvečenje letnih časov in leta, za posvečenje življenja in njegovega srečnega dopolnjenja.

Ko vzamemo v roke tako lepo izdajo, se je razveselimo, a obenem nas prevzame nezadovoljstvo, ker so take izdaje omejene samo za določeno število vernikov. Ali res ni mogoče zajeti večjega števila naših ljudi in izdaje prilagoditi širšim potrebam in ne samo koroškim? — To velja predvsem za izraze in molitvene obrazce.

Če je Kongregacija obredov zaukazala, naj se molí »Oče naš, ki si v nebesih...«, ali »žal mi je« in ne »moja krivda«, je prav, da se te oblike polagoma povsod

ljaviti, namreč, da bi verniki opravljali pobožno 9 prvih petkov.

To je spet nov dokaz za resničnost obljube. Ni namreč mogoče, da bo Cerkve praktično učila zmota, posebno pa še stalno in povsod.

Velik razmah češčenja Srca Jezusovega in pobožnosti prvih petkov ter devetih prvih petkov je močan pastoralni dokaz za resničnost imenovanih obljub.

4. Pa boš ugovarjal: »Dobro. Opravim devet prvih petkov. Nato se bom brez skrbi predajal vetrovom in strastem. Končno le smuknem v nebesa! To je izvrstno!«

Tvoj ugovor ima Ahilovo peto, ranljivo točko, ne stoji na trdni skali hrepenenja po krepostnem življenju, čepi na pesku hude zmote.

V čem je ta zmota? Sveta obhajila je treba sprejeti s spokornim srcem. Če bi bilo tvoje razpoloženje takole: »Tehle devet prvih petkov grem k spovedi in k sv. obhajilu, potem bom pa lahko živel v grehah,« niso tvoje spovedi skesane, obhajila ne pobožna, kaj šele zadostilna. Navezan si na (smrtni) greh. Ta roj ne bo dal medu, namreč večnega zveličanja. Si brez trdnega sklepa: ne več grešiti.

Jezus namreč hoče ravno s to obljubo vzbuditi hrepenenje in prizadevanje za krščansko krepostno življenje in zanimanje za nebeski Kruh, ki ohranja nadnaravno življenje. Hoče zbuditi iz dremanja mlače duše, ki se zadovoljujejo le z velikončnim sv. obhajilom ali še to opuščajo.

Kdor opravi devet prvih petkov pobožno, dobi neko lahkoto, da se tudi po opravljenih petkih večkrat na leto približa angelški mizi. Ali še več, da prvih petkov ali mesečnega obhajila sploh več ne opusti.

Pa tudi, če bo kdo devet prvih petkov res dobro opravil, z željo, da bi res krščansko živel, pa bi pozneje zašel na napačno pota, smemo trdno pričakovati, da se bo pred smrtjo spokoril, pa na temelju te obljube umrl v milosti božji. Ni malo zgledov za to. Prav lahko trdimo, na temelju obljube, predvsem, da »devetice in petki« pomagajo za zveličanje.

5. Da se je med nami versko življenje dvignilo, da se vzdržuje na višini, se je zahvaliti pobožnosti devetih prvih petkov in verskim organizacijam, ki to pobožnost posebno gojijo.

Kjer hočete novega zagona v katoliškem gibanju, zagrabite za sredstvo, ki ga ponuja božje Srce Jezusovo! Posebno naj se ga oprimejo katoliška društva (izobraževalna, pevška itd.)!

Msgr. Srečko Gregorec
kanonik penitenciar

Evharistični kongres v Indiji

Iz raznih poročil je razvidno, da se v Indiji pridno pripravljajo na mednarodni evharistični kongres, ki bo v Bombaju od 28. novembra do 6. decembra prihodnjega leta.

L. Šk.

Novi administrator ljubljanske nadškofije

Dne 12. julija je sveti oče imenoval ljubljanskega pomožnega škofa dr. Jožeta Pogachnika za upravitelja ljubljanske nadškofije.

Novi prefekt sv. kongregacije redovnikov

Za prefekta sv. kongregacije redovnikov je sveti oče imenoval kardinala Hildebranda Antoniuttija. Novi prefekt je doma v kraju Nimis v Furlaniji. Preden ga je sveti oče lani imenoval za kardinala, je bil apostolski nuncij v Madridu, in sicer od leta 1953 dalje. Kardinal Antoniutti prihaja zelo rad na Sv. Višarje. Tam hranijo tudi plašč, ki ga je poklonil cerkvi za 600-letni jubilej.

Prvi eskimski duhovnik

V Združenih državah so posvetili v duhovnika prvega Eskima. Čeprav je največ katoličanov Eskimov v Kanadi in Alaski, je prvi eskimski duhovnik iz Grönlandije.

Franc Grivec, Sveti Ciril in Metod

V knjigarnah je v prodaji knjiga pred kratkim umrlega prelata Franca Grivca o slovanskih blagovestnikih sv. Cirilu in Metodu, ki jo je letos izdala Mohorjeva družba v Celju.

Prof. Grivec je Mohorjeva družba naprosila, da naj zanjo priredi slovensko izdajo svoje nemške knjige o slovanskih blagovestnikih (Konstantin und Method, Wiesbaden 1960), ali pa dopolni slovensko knjigo »Slovanska apostola«, ki je izšla že leta 1927 in je bila prevedena v nemški, češki in poljski jezik. Prof. Grivec se je odločil, da napiše novo knjigo, ki naj bi obsegala predelano važnejšo vsebino njegovih knjig in razprav o tem predmetu, z novjšimi dopolnili in dodatki. »Knjiga naj bi bila,« kakor sam pravi v uvodu, »kolikor mogoče poljudna in primerna za slovensko občinstvo.«

Knjiga, lepo tiskana in vezana, ima skoraj 250 strani. Okrašena je z lepimi slikami in bo s svojo vsebino razveselila še tako zahtevnega bralca. Pisec je bil v teh stvarih priznan strokovnjak, čeprav ne more vsakdo brezpogojno sprejeti vseh njegovih zaključkov, ki jih narekuje ljubezen do slovanskih bratov in do njunega dela, ne pa zadostni zgodovinski podatki. Prvi del knjige govori o »življenju in delu sv. slovanskih blagovestnikov«, drugi del pa o »virih o sv. Cirilu in Metodu«.

Knjigo vsem zelo priporočamo, ker bodo po njej spoznali, kako resnične so besede,

ki jih je prof. Grivec zapisal v zaključnem poglavju:

»Sveta slovanska blagovestnika sta si s svojim nesmrtnim delom postavila neminljiv spomenik, trajnejši kakor bron in svetlejši kakor marmor.

Ustanovitelji drugih narodnih književnih jezikov so postavili le podlago za razvoj narodnih književnosti. Konstantin — Ciril pa je s sodelovanjem svojega brata slovanski književni jezik in slog tako popolnoma izoblikoval, da se je staroslovanska zapisana beseda že v prvem desetletju povzpela na tako višino, kakršno so druge narodne književnosti dosegle šele po stoletnem razvoju. Staroslovanski književni jezik je še danes nenadomestljiva podlaga slovanskega in važen predmet mednarodnega jezikoslovja.

Versko in prosvetno delo slovanskih blagovestnikov... zbujajo občudovanje zgodovinarjev in jezikoslovcev.

Občudovanje je toliko večje, ker slovanska blagovestnika in ustanovitelja slovanske književnosti nista bila Slovani, marveč Grki. V tem se razodeva požrtvovalnost in mednarodna vesoljnost genialnih posrednikov med grškim, slovanskim in latinskim svetom, med vzhodnim in zahodnim krščanstvom.

Sveta slovanska brata sta edinstvena predstavnika krščanske vesoljnosti, glasnika mednarodnega človečanskega bratstva in človečanskih pravic. L. Sk.

U Thant - proizvod azijske modrosti

Pred kratkim je obiskal Evropo glavni tajnik Združenih narodov, U-Thant, ki ga v palači ONU-ja v New Yorku imenujejo »mala smejoča se luna«. Sel je tudi na Ogrsko, v deželo, ki je po uporu iz leta 1956 zaprla svoje meje vsakemu članu Združenih narodov. Vstopil je v Budimpešto z nasmehom. Mister U je namreč zvest burmanski liniji, po kateri se lahko vse doseže z nasmehom in sladkosti.

A s tem ne mislimo reči, da je U-Thant popustljiv. Kot vsi diplomati, se pogaja, stavlja predloge, zvest načelu, da »jaz dam nekaj tebi in ti daš nekaj meni«, a v tem ni nobene popustljivosti, temveč samo diplomacija. Najprimernejša definicija za U-Tanta bi bila ta: on je najboljši proizvod modre in vpludne azijske tradicije, vpeljan v politiko v angleški šoli. Kadar ni zaposlen kot tajnik ONU-ja, se ta mali rumeni mož zapre v svoj dom. Časnikarji pravijo, da ga je zelo težko najti pri kakem sprejemu. V svojem stanovanju — ki je precej skromno — si oblače »longy«, birmansko narodno nošo in kadi svoje ljubljene cigare. S posebno skrbjo neguje svoje najljubše cvetje: bele orhideje. Po njegovem mnenju imajo te cvetice vsestransko lepoto, zato ugajajo vsem, brez razlike. Zato ugajajo tudi njemu, mirnemu človeku, ki je zmožen predati se razmišljanju tudi sredi tisoč in tisoč kričečih ljudi. Njegove oči, naivne in zvite, spominjajo na Gandhi-ja, ki je bil kot

on zagovornik nenasilja in razumevanja med vsemi ljudmi.

Ali danes ONU lahko kaj napravi? Morda to, da dve velesili, ki si delita svet, spoznata, da nista sami, temveč da so milijoni in milijoni, ki si želijo miru. Med temi je tudi majhen možki, Mister U, ki izhaja iz nevtralne dežele in neutrudno dela ter posveča svoje sile idealu, za katerega je bil postavljen. V Burmi ni dosti politikov, a U-Thant se je takoj izkazal kot zelo sposobnega na tem polju. Leta 1947, ko je njegova domovina dosegla neodvisnost, je postal U-Thant tajnik prvega ministra U-Nu-ja in leta 1952 je bil poslan v palačo Združenih narodov v New York kot član burmanske delegacije. Njegova politična kariera je bila torej hitra, toda U-Thant je kljub temu ostal skromen človek.

Danes je »nevezani« blok pri ONU-ju zelo močan. Morda nima orožniške in nuklearne moči, ampak duševno, človeško moč, ki izvira iz srca milijonov bitij, ki hočejo živeti brez strahu, brez potrebe, brez lakote; ki hočejo izraziti svojo idejo, svojo vero brez nobene razlike. In ni človeka v palači Združenih narodov, ki bi bolje prestavljal ta »veliki duh miru« kot U-Thant.

Ko ga človek pozna, razume tudi njegovo ljubezen do orhidej. Te so lepe kot je lep svet, vzbujajo čut popolnosti, za katerim je treba vedno stremeti, trajajo malo kot trajamo mi vsi na pozorišču sveta. U-Thant je razumel to skriv-

nost in jo on sam živi vsak dan; nikoli ni imel dolgih in kompliciranih govorov, govori jezik preprostega človeka, težavam kljubuje z nasmehom in ne sovraži nikogar. To je skrivnost popolne U-Thantove sreče: nikoli ni dovolil niti iskrici sovraštva, da bi prevajala v njegovem srcu.

Značilen za njegovo osebnost je naslednji dogodek: V palači ONU-ja se je neki sovjetski diplomat skozi celi dve uri besno zaganjal z raznimi obsodbami proti zapadnjakom in proti Združenim narodom. Ko je končal svoj govor, ni pozdravil nikogar in se z zlomljenimi živci kar sesedel na svoj prostor. U-Thant se mu je približal in ga z najlepšim nasmehom vprašal: »Želite eno mojo cigaro?« Rus je nekaj zagodrnjal in našel v roki dišečo cigaro. Moral se je nasmehniti in za njim so isto naredili tudi drugi sovjetski poslani. Seveda so se potem razgovori nadaljevali v mnogo mirnejšem ozračju.

Včasih se zgodi, da na koncu dneva reče U-Thant svojim sodelavcem: »Pohitimo malo, gospodje, prepričam sem, da bo nočoj vcvetela ena moja orhideja.« Razumljivo je, da čuti ta mali mož in veliki človek tako privlačnost do te nežne in dragocene cvetice. To je logična vez med popolno cvetico, kristalne lepote in hitre minljivosti in med dobrim človekom rumene polti, ki ni nikdar v svojem življenju nikogar sovražil.

M. Z.

Renju imajo tudi veliko starih zanimivosti, to so stolnice v vseh mestih, mestne hiše, ki se ti na prvi videz zdijo katedrale, pa še toliko drugega lepega in zanimivega iz preteklih časov. A vse to lahko dobite lepo in zanimivo opisano v katerem koli vodiču ali knjigi umetnosti. Zato rajši kaj o novih stvareh. To so predvsem nove, to je moderne cerkve.

Vojna je zelo prizadela posebno nekatera mesta na Nemškem in na Holandskem. Porušeni so bili celi mestni predeli, včasih večina katerega mesta. Tako se je npr. zgodilo v Frankfurtu na Maini in pa v Rotterdamu na Holandskem. Pravijo, da sta ti dve mesti bili porušeni pri zračnih napadih do 80%. Zdi se, da to niso prave trditve, zakaj na prvi videz se ti zdita dve moderni mesti, nastali v zadnjih desetletjih. Vse je novo, zgrajeno po najmodernejših načelih sodobne tehnike. Da pa gre za dve stari mesti, ti pove nekaj starih hiš, ki so jim bombe prizanele in a nekaj cerkva, ki so ušle, Bog ve kako, splošnemu porušenju. Ker je bilo treba znova graditi, je nastalo vprašanje, kako zgraditi cerkve.

Vprašanje so rešili na dva načina: ali

skušajo obnoviti porušene cerkve tako, kot so bile prej, ali pa jih gradijo v novem modernem slogu, da so skladne z okolico, ki jih obdaja. Moderne cerkve nastajajo predvsem v novih mestnih predelih, kjer skušajo njih zunanost uokviriti z okolico. Ta zamisel je gotovo pohvalna vredna, saj bi recimo gotška cerkev brez dvoma pomenila razglasje sredi modernih vil in palač. Gotška cerkev spada pač v stare mestne predele in ne med moderne hiše in vile z ravnimi strehami, velikimi okni, številnimi balkoni. Videti je pa, da arhitekti še vedno niso našli ustrezne oblike za pročelje modernih cerkva. Zato se ti vsaka moderna cerkev predstavi v lastnem pročelju, čeprav so si moderne hiše in palače sicer tako slične med seboj, da ne rečem enake, ne samo v Nemčiji in na Holandskem, temveč po vsem svetu. Včasih taka pročelja človeka zadovoljijo, največkrat pa ne. Čutiš, da ne odgovarjajo hramu božjemu.

Se težje in hujše je z notranjostjo takih cerkva. Ker je na Nemškem, Holandskem in v Belgiji posebno močno razvito liturgično gibanje, hočejo iz takih novih, modernih cerkva napraviti najbolj odgovar-

Žalostna smrt petih mladeničev v Rimu

Do strašne nesreče je prišlo v nedeljo zjutraj v Tivoli v bližini Rima. Nekemu fantu je padla žoga v odtočni kanal tovarne žvepla in ogljikovega dvokisa. Skočil je v vodo, da bi žogo rešil, a zastrupljena voda ga je omamila, da je padel na obraz v vodo. Prvi in edini, ki je poznal nevarnost odtočnega kanala je bil Vincenzo Proietti. Brez obotavljanja se je vrgel v vodo, da bi pomagal nesrečnemu mladeniču. A tudi njega so strupeni plini omamili, da se je pogreznil. Se trije drugi mladeniči so se vrgli tedaj v vodo na pomoč potapljalčim, a vse so strupeni plini omamili, da so se pogrezili in utonili. Vseh pet trupel so pozneje našli. Smrt teh plemenitih mladeničev, ki so hoteli drug drugemu pomagati, je globoko pretresla vse prebivalce Tivolija in Rima in vrgla v nepopisno žalost pet družin.

Atentat na vlak v bližini Montevidea

V bližini urugvajske prestolnice Montevidea se je preteklo soboto pripetila težka železniška nesreča, ki jo pripisujejo sabotaži. Nečloveški zločinci so zaprli kretnice in vlak se je na mrtvih tračnicah prevrnil. Pri tem je bilo 40 mrtvih in nad sto ranjenih, mnogo izmed teh smrtno nevarno. Policija preiskuje težki zločin.

Umrli je Ward, obtoženec na londonskem procesu

V londonski bolnišnici sv. Stefana je dne 3. avgusta umrl zdravnik osteolog Stephen Ward. Na zloglasnem procesu Profumo je bil tudi on eden izmed obtožencev. Pokvarjeno dekle Vicky Barrett je pričala proti njemu in povedala, da se je tudi

ona udeležila orgij v stanovanju zdravnika Warda. Ward te sramote ni prenesel, zato je zavžil tolikšno dozo pomirjevalnih sredstev, da se je zastrupil in umrl. Po njegovi smrti je Vicky Barrett v zolzah izjavila, da je bila njena obtožba izmišljena. Pričala je po krivem. Stephen Ward je bil sin protestantskega duhovnika-kanonika, ki je umrl po zelo zglednem življenju. Ward vsekakor ni bil nedolžen, vendar so drugi v tej aferi nosili večjo krivdo, a žrtvovali so Warda, da bi sebe rešili. Tako živi bogata pokvarjena visoka družba in tako tudi umira.

Holandski misijonarji

Na Holandskem je število duhovniških poklicev nekoliko padlo; stalno pa raste število misijonarjev. Leta 1955 so Holanci imeli po svetu 7.700 misijonarjev — med temi 3700 duhovnikov, sedaj jih je pa 9 tisoč.

Nabirka za prizadete po potresu v Skoplju se po cerkvah na Tržaškem nadaljuje. Nabrani denar naj se izroči ali vsaj javi g. Dušanu Jakominu.

Tudi na Gorškem so ponekod nabirali ali še nabirajo denar v isti namen. Gorški dušni pastirji naj nabrane darove javijo na upravo KG.

Duhovne vaje v Gorici

ZA FANTE bodo duhovne vaje od ponedeljka 26. avgusta zvečer do četrta 29. avg. zjutraj. Vršile se bodo v zavodu sv. Družine, ul. Don Bosco 32. Vodil jih bo dr. Alojzij Sustar.

ZA DEKLETA bodo duh. vaje pri uršulinkah v ul. Palladio, in sicer od 29. avg. zvečer do 2. sept. zjutraj. Vodil jih bo p. Anton Koren DJ. — Za oboje duh. vaje se lahko zglasite pri stolnem vikarju dr. K. Humarju, Corte S. Ilario 7, Gorica.

Utisi o potovanju

NOVA EVROPA

(II. nadaljevanje)

NOVE CERKVE IN LITURGIJA

Turisti navadno obiskujejo starine: stare cerkve, muzeje, mestne palače ali rotove, kake druge starine iz preteklosti. Se posebno jih zanimajo kake stare izkopanine, če so kje. Okrog takih objektov vidiš vedno številne obiskovalce, ki stmiro v nebo na visoke zvonike in pročelja hiš ali pa begajo iz muzeja v muzej, iz pinakoteke v pinakoteko, da se jim na koncu še zmeša v glavi. Če dobijo kje kak star kamen, pa ga od vseh strani ogledujejo in fotografirajo, kakor radi delajo tudi s filmskimi igravkami.

Midva z g. Jožetom sva bolj svojevrstna turista; zanimava se ne samo za starino, nego tudi za novo, posebno v tujih krajih, ki so dokaj različni od naših. Starine je v Italiji dovolj in preveč, da bi te še na tujem vezala in bi poleg nje ne videl nič drugega. Saj ne rečem, dežele ob

Renju imajo tudi veliko starih zanimivosti, to so stolnice v vseh mestih, mestne hiše, ki se ti na prvi videz zdijo katedrale, pa še toliko drugega lepega in zanimivega iz preteklih časov. A vse to lahko dobite lepo in zanimivo opisano v katerem koli vodiču ali knjigi umetnosti. Zato rajši kaj o novih stvareh. To so predvsem nove, to je moderne cerkve.

Vojna je zelo prizadela posebno nekatera mesta na Nemškem in na Holandskem. Porušeni so bili celi mestni predeli, včasih večina katerega mesta. Tako se je npr. zgodilo v Frankfurtu na Maini in pa v Rotterdamu na Holandskem. Pravijo, da sta ti dve mesti bili porušeni pri zračnih napadih do 80%. Zdi se, da to niso prave trditve, zakaj na prvi videz se ti zdita dve moderni mesti, nastali v zadnjih desetletjih. Vse je novo, zgrajeno po najmodernejših načelih sodobne tehnike. Da pa gre za dve stari mesti, ti pove nekaj starih hiš, ki so jim bombe prizanele in a nekaj cerkva, ki so ušle, Bog ve kako, splošnemu porušenju. Ker je bilo treba znova graditi, je nastalo vprašanje, kako zgraditi cerkve.

Vprašanje so rešili na dva načina: ali

jajoča svetišča za liturgično sodelovanje pri maši. Vsled tega se ti vedno predstavijo kot večja ali manjša dvorana, polna oken in svetlobe. Sredi te dvorane ali bolj proti koncu stoji oltar ali bolje oltarna miza na stebrih; navadno je na bolj vzvišenem prostoru. Duhovnik mašuje ali obrnjen proti ljudstvu ali še po starem od ljudstva proč. Na oltarju je vedno le križ in pa potrebno število sveč in nič drugega. Le redko kje stoji na oltarju tabernakelj z Najsvetejšim. To hranijo kje skrito v kakšni omari v steni ali v kakšni stranski kapelici, zato da cerkev ne izgubi podobe dvorane. V taki cerkvi ni nobene svete podobe, ker je nimaš kam dati; niti križevega pota ni. Tudi Marija je izginila in morda najdeš kak njen kip ali podobo v kakšni stranski kapelici, največkrat pa nikjer, kajti cerkev naj bi bila podoba dvorane zadnje večerje in nič drugega. Vsled tega so razmeščeni po cerkvi sedeži, vsi čisti in lični, da se v njih prijetno sedi in kleči. Navadno najdeš na klopi tudi liturgični molitvenik, da moreš vedno slediti duhovniku in z njim pri maši sodelovati.

Kaj reči k takim cerkvam? Meni se zdi,

da so v liturgični vnemi šli predaleč. Predvsem mi ne ugaja to, da so odstranili tabernakelj. Saj naše katoliške cerkve niso samo shodnica in dvorana za mašno daritev, so tudi bivališče evharističnega Kristususa. Ta v takih cerkvah nima več svoje prestola. V zvezi s tem naj povem še to, da res ni bilo opaziti po cerkvah častivcev sv. Rešnjega Telesa. Ne vem, ali smo vedno prišli ob neugodni uri ali kaj, toda cerkve so bile vedno prazne, žive duše ni bilo notri, ki bi častila Najsvetejšega. Vendar nič čudnega, če moraš tabernakelj šele iskati. Koliko bolj domače je človeku, ko stopi v cerkev in ve, na glavnem oltarju v tabernaklju je Kristus!

Drugič: podoba je, kakor da so ti novi liturgisti postali moderni ikonoklasti, sovražniki češenja svetnikov in Matere božje. Vse so odpravili iz svetišča kot luterani. Tudi to ni vzpodbudno. Kakor so graditelji gotških cerkva pretiravali in postavili v svetišča na stotine svetnikov, da jih je cel gozd, tako ti moderni pretiravajo s tem, da so vse svetnike odpravili in pustili samo križ Kristusov.

(se nadaljuje)

